

В И С Н О В О К

Проект

Щодо проєкту Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни

(реєстр. № 15433 від 21.07.2026),

проєкту Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни

(реєстр. № 15433-1 від 04.08.2026) та

проєкту Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни

(реєстр. № 15433-2 від 06.08.2026)

За дорученням Голови Верховної Ради України та відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянув на своєму засіданні 25 вересня 2026 року (протокол № 250) проєкт Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433 від 21.07.2026), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О. та іншими народними депутатами України, проєкт Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-1 від 04.08.2026), поданий народним депутатом України Цимбалюком М.М. та проєкт Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-2 від 06.08.2026), поданий народним депутатом України Пуртовою А.А. та іншими народними депутатами України і зазначає наступне.

Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433 від 21.07.2026), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О. та іншими народними депутатами України, далі - основний законопроект.

Метою основного законопроекту є посилення державних гарантій соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни I та II груп шляхом

запровадження з січня 2029 року механізму часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля, що сприятиме підвищенню їх мобільності, незалежності, доступності до медичних, реабілітаційних, соціальних та інших життєво необхідних послуг, а також більш повній інтеграції до суспільного життя.

Основним законопроектом пропонується доповнити статтю 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» новою частиною, якою передбачається право осіб з інвалідністю внаслідок війни I та II груп на отримання часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля. При цьому встановлюється, що порядок надання компенсації визначається Кабінетом Міністрів України. Також проект містить перехідні положення, відповідно до яких до 1 січня 2029 року зазначена компенсація надаватиметься особам з інвалідністю внаслідок війни I групи.

Прийняття основного законопроекту сприятиме: підвищенню рівня соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни; розширенню доступності транспортної мобільності для ветеранів війни; забезпеченню своєчасного доступу до медичної допомоги, реабілітаційних та соціальних послуг; створенню додаткових умов для працевлаштування, навчання, соціальної адаптації та інтеграції осіб з інвалідністю внаслідок війни; запровадженню сучасного механізму державної підтримки, який доповнюватиме чинну систему безоплатного забезпечення автомобілями, не скасовуючи її; посиленню державної підтримки військовослужбовців та ветеранів, які зазнали тяжких поранень під час захисту незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу визнав положення основного законопроекту такими, що регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Міністерство фінансів України погодив основний законопроект із зауваженнями. Запровадження часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля особам з інвалідністю внаслідок війни I та II груп потребує додаткових видатків Державного бюджету України в обсязі щонайменше 45 млрд грн, зокрема для виплати особам з інвалідністю внаслідок війни I групи необхідно понад 4 млрд гривень. За умови, якщо за виплатою часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля звернеться 10% осіб з інвалідністю внаслідок війни I та II груп, додаткова потреба становитиме близько 5 млрд гривень.

Міністерство у справах ветеранів України, Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерство оборони України підтримують основний законопроект.

Міністерство економіки та довкілля України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України повідомляють про відсутність зауважень та пропозицій.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – підтримується за умови врахування зауважень.

Приписами статті 24 Конституції України передбачено, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками, зокрема соціального походження, або іншими ознаками. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Крім того, в абзаці третьому пункту 5 мотивувальної частини рішення Конституційного Суду України від 18.12.2018 № 12-р/2018 (справа про соціальний захист ветеранів війни та членів їхніх сімей) зазначено, що обмеження або скасування пільг для ветеранів війни, осіб, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», без рівноцінної їх заміни чи компенсації є порушенням зобов'язань держави щодо соціального захисту осіб, які захищали Вітчизну, та членів їхніх сімей. У разі зміни правового регулювання набуті вказаними особами пільги чи інші гарантії соціального захисту повинні бути збережені із забезпеченням можливості їх реалізації. Обмеження або скасування таких пільг, інших гарантій соціального захисту можливе лише у разі запровадження рівноцінних або більш сприятливих умов соціального захисту. Враховуючи вказане вище, пропоную в законопроекті передбачити право на отримання часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля також і для осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні підтримує законодавчу ініціативу, яка направлена на посилення соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни, задоволення їхніх потреб у мобільності та сприяння якнайшвидшій адаптації й інтеграції ветеранів у цивільне життя. Надання можливості часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля є важливим, кроком на шляху до розбудови безбар'єрного середовища й підтримки наших Захисників і Захисниць.

Водночас, з метою забезпечення належної практичної реалізації цієї ініціативи, уникнення колізій у законодавстві та усунення ризиків, які можуть ускладнити правозастосування чи перешкоджати виплаті таких компенсацій на практиці, пропонуємо врахувати наступні зауваження та пропозиції до законопроектів.

Пунктом 22 частини першої статті 13 Закону України від 22.10.1993 № 3551-ХІІ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі - Закон № 3551) передбачено право осіб з інвалідністю внаслідок війни на першочергове забезпечення автомобілем (за наявності медичних показань).

Відповідно до статті 26 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» держава гарантує розробку, виробництво допоміжних засобів реабілітації та закупівлю автомобіля, медичних виробів та забезпечення ними осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю для соціальної адаптації, полегшення умов праці і побуту, спілкування осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, поширює інформацію про таку продукцію.

Законопроекти не розкривають співвідношення між безоплатним забезпеченням автомобілем та моделлю «часткової компенсації». Залишається невизначеним, чи є компенсація альтернативою безоплатному забезпеченню, і чи знімається особа з обліку/черги на отримання авто у разі отримання такої компенсації, у зв'язку з чим необхідно об'єднати ці механізми в єдину системну норму (шляхом внесення змін безпосередньо до пункту 22 частини першої статті 13 Закону № 3551-ХІІ) або чітко передбачити в проєктах, що отримання часткової компенсації є (або не є) альтернативним способом реалізації пільги, який виключає або не виключає безоплатне забезпечення автомобілем.

Слід звернути увагу, що пункт 22 частини першої статті 13 Закону № 3551 надає однакові права на забезпечення автомобілями особам з інвалідністю внаслідок війни незалежно від групи інвалідності. Відтермінування для II та/або III групи в новому механізмі фактично звужує зміст та обсяг існуючих прав і гарантій ветеранів, що суперечить статті 22 Конституції України.

Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-1 від 04.08.2026), поданий народним депутатом України Цимбалюком М.М., далі – перший альтернативний законопроект.

Метою законопроекту є посилення державних гарантій соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп шляхом запровадження механізму часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля, що сприятиме підвищенню їх мобільності, незалежності, доступності до медичних, реабілітаційних, соціальних та інших життєво необхідних послуг, а також більш повній інтеграції до суспільного життя.

Проектом Закону пропонується доповнити статтю 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» новою частиною, якою передбачається право осіб з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп на отримання часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля. При цьому встановлюється, що порядок надання компенсації визначається Кабінетом Міністрів України.

На відміну від основного законопроекту його дія розповсюджується також на осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи. Також проєкт містить перехідні положення, відповідно до яких до 1 січня 2028 року зазначена компенсація надаватиметься особам з інвалідністю внаслідок війни I та II групи.

Прийняття Закону сприятиме: підвищенню рівня соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни; розширенню доступності транспортної мобільності для ветеранів війни; забезпеченню своєчасного доступу до медичної допомоги, реабілітаційних та соціальних послуг.

Міністерство фінансів України погодив перший альтернативний законопроект із зауваженнями. Запровадження часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля особам з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп потребує додаткових видатків Державного бюджету України в обсязі

майже 74 млрд грн, зокрема для виплати особам з інвалідністю внаслідок війни I та II груп необхідно щонайменше 45 млрд гривень. За умови, якщо за виплатою часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля звернеться 10% осіб з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп, додаткова потреба становитиме понад 7 млрд гривень.

Міністерство оборони України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримують перший альтернативний законопроект.

Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України повідомляють про відсутність зауважень та пропозицій.

Міністерство у справах ветеранів України – підтримує за умови доопрацювання.

Враховуючи, що проекти Законів № 15433 та № 15433-1 спрямовані на врегулювання одного й того самого питання, але містять різні підходи до визначення кола одержувачів компенсації та етапності запровадження відповідного механізму, з метою забезпечення комплексності законодавчого регулювання, уникнення паралельного опрацювання тотожних за предметом законодавчих ініціатив та раціонального використання організаційних і часових ресурсів їх положення доцільно узгодити під час подальшого розгляду, у тому числі шляхом об'єднання та подальшого доопрацювання.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні підтримує законодавчу ініціативу, яка направлена на посилення соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни, задоволення їхніх потреб у мобільності та сприяння якнайшвидшій адаптації й інтеграції ветеранів у цивільне життя. Надання можливості часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля є важливим, кроком на шляху до розбудови безбар'єрного середовища й підтримки наших захисників і захисниць.

Водночас, з метою забезпечення належної практичної реалізації цієї ініціативи, уникнення колізій у законодавстві та усунення ризиків, які можуть ускладнити правозастосування чи перешкоджати виплаті таких компенсацій на практиці, пропонуємо врахувати наступні зауваження та пропозиції до законопроектів.

Пунктом 22 частини першої статті 13 Закону України від 22.10.1993 № 3551-ХІІ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі - Закон № 3551) передбачено право осіб з інвалідністю внаслідок війни на першочергове забезпечення автомобілем (за наявності медичних показань).

Відповідно до статті 26 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» держава гарантує розробку, виробництво допоміжних засобів реабілітації та закупівлю автомобіля, медичних виробів та забезпечення ними осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю для соціальної адаптації, полегшення умов праці і побуту, спілкування осіб з інвалідністю; дітей з інвалідністю, поширює інформацію про таку продукцію.

Законопроекти не розкривають співвідношення між безоплатним забезпеченням автомобілем та моделлю «часткової компенсації». Залишається

невизначеним, чи є компенсація альтернативою безоплатному забезпеченню, і чи знімається особа з обліку/черги на отримання авто у разі отримання такої компенсації, у зв'язку з чим необхідно об'єднати ці механізми в єдину системну норму (шляхом внесення змін безпосередньо до пункту 22 частини першої статті 13 Закону № 3551-ХІІ) або чітко передбачити в проектах, що отримання часткової компенсації є (або не є) альтернативним способом реалізації пільги, який виключає або не виключає безоплатне забезпечення автомобілем.

Слід звернути увагу, що пункт 22 частини першої статті 13 Закону № 3551 надає однакові права на забезпечення автомобілями особам з інвалідністю внаслідок війни незалежно від групи інвалідності. Відтермінування для II та/або III групи в новому механізмі фактично звужує зміст та обсяг існуючих прав і гарантій ветеранів, що суперечить статті 22 Конституції України.

Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-2 від 06.08.2026), поданий народним депутатом України Пуртовою А.А. та іншими народними депутатами України, далі – другий альтернативний законопроект.

Поданим альтернативним законопроектом пропонується розширити коло суб'єктів державних гарантій соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп шляхом запровадження механізму часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля, що сприятиме підвищенню їх мобільності, незалежності, доступності до медичних, реабілітаційних, соціальних та інших життєво необхідних послуг, а також більш повній інтеграції до суспільного життя, а також впровадити поетапний механізм реалізації даного законопроекту.

Проектом Закону пропонується доповнити статтю 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» новою частиною, якою передбачається право осіб з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп на отримання часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля. При цьому встановлюється, що порядок надання компенсації визначається Кабінетом Міністрів України. Також проектом передбачаються перехідні положення, відповідно до яких до 1 січня 2027 року зазначена компенсація надаватиметься особам з інвалідністю внаслідок війни I групи, з 1 січня 2027 року до 1 січня 2028 року – I, II групи, а після завершення - також і особам III групи.

На відміну від основного законопроекту його дія розповсюджується також на осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи. Також проект містить перехідні положення, відповідно до яких до 1 січня 2027 року частина восьма статті 13 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" діє в такій редакції: "Особам з інвалідністю внаслідок війни I групи надається часткова компенсація вартості самостійно придбаного автомобіля. Порядок надання компенсації визначається Кабінетом Міністрів України". З 1 січня 2027 року по 1 січня 2028 року частина восьма статті 13 Закону України "Про статус

ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” діє в такій редакції: “Особам з інвалідністю внаслідок війни I, II групи надається часткова компенсація вартості самостійно придбаного автомобіля. Порядок надання компенсації визначається Кабінетом Міністрів України.

Прийняття Закону сприятиме: підвищенню рівня соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни; розширенню доступності транспортної мобільності для ветеранів війни.

Міністерство фінансів України – погоджено законопроект із зауваженнями. Запровадження часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля особам з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп потребує додаткових видатків Державного бюджету України в обсязі майже 74 млрд грн, зокрема для виплати особам з інвалідністю внаслідок війни I групи необхідно понад 4 млрд гривень. За умови, якщо за виплатою часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля звернеться 10% осіб з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп, додаткова потреба становитиме понад 7 млрд гривень.

Міністерство оборони України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримують законопроект.

Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України повідомляють про відсутність зауважень та пропозицій.

Міністерство у справах ветеранів України – підтримує за умови доопрацювання.

Мінветеранів підтримує проект Закону № 15433-2 за умови його доопрацювання з урахуванням фінансових можливостей держави в умовах воєнного стану, пріоритетності видатків на забезпечення обороноздатності та необхідності поетапного запровадження нових державних гарантій відповідно до наявного фінансового ресурсу, а також узгодження строків і механізмів реалізації запропонованої гарантії з положеннями законопроекту № 15433 та опрацювання питання щодо доцільності їх об’єднання.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об’єднань профспілок на національному рівні підтримує законодавчу ініціативу, яка направлена на посилення соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни, задоволення їхніх потреб у мобільності та сприяння якнайшвидшій адаптації й інтеграції ветеранів у цивільне життя. Надання можливості часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля є важливим, кроком на шляху до розбудови безбар’єрного середовища й підтримки наших захисників і захисниць.

Водночас, з метою забезпечення належної практичної реалізації цієї ініціативи, уникнення колізій у законодавстві та усунення ризиків, які можуть ускладнити правозастосування чи перешкоджати виплаті таких компенсацій на практиці, пропонуємо врахувати наступні зауваження та пропозиції до законопроекту.

Пунктом 22 частини першої статті 13 Закону України від 22.10.1993 № 3551-XII «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі -

Закон № 3551) передбачено право осіб з інвалідністю внаслідок війни на першочергове забезпечення автомобілем (за наявності медичних показань).

Відповідно до статті 26 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» держава гарантує розробку, виробництво допоміжних засобів реабілітації та закупівлю автомобіля, медичних виробів та забезпечення ними осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю для соціальної адаптації, полегшення умов праці і побуту, спілкування осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, поширює інформацію про таку продукцію.

Законопроекти не розкривають співвідношення між безоплатним забезпеченням автомобілем та моделлю «часткової компенсації». Залишається невизначеним, чи є компенсація альтернативою безоплатному забезпеченню, і чи знімається особа з обліку/черги на отримання авто у разі отримання такої компенсації, у зв'язку з чим необхідно об'єднати ці механізми в єдину системну норму (шляхом внесення змін безпосередньо до пункту 22 частини першої статті 13 Закону № 3551-III) або чітко передбачити в проектах, що отримання часткової компенсації є (або не є) альтернативним способом реалізації пільги, який виключає або не виключає безоплатне забезпечення автомобілем.

Слід звернути увагу, що пункт 22 частини першої статті 13 Закону № 3551 надає однакові права на забезпечення автомобілями особам з інвалідністю внаслідок війни незалежно від групи інвалідності. Відтермінування для II та/або III групи в новому механізмі фактично звужує зміст та обсяг існуючих прав і гарантій ветеранів, що суперечить статті 22 Конституції України.

Враховуючи вищевикладене та обговорення проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433 від 21.07.2026), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О. та іншими народними депутатами України, проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-1 від 04.08.2026), поданий народним депутатом України Цимбалюком М.М. та проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-2 від 06.08.2026), поданий народним депутатом України Пуртовою А.А. та іншими народними депутатами України, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів в и р і ш и в:

- рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду законопроектів, керуючись _____ Регламенту Верховної Ради України _____.

- рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду законопроектів, керуючись _____ Регламенту Верховної Ради України _____.

- рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду законопроектів, керуючись _____ Регламенту Верховної Ради України _____.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Остапенка А. Д.

Голова Комітету

Галина ТРЕТЬЯКОВА